

Aleksandra Łapko

Żeglarskie usługi szkoleniowe na przykładzie oferty województwa zachodniopomorskiego

Ekonomiczne Problemy Usług nr 96, 395-408

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ALEKSANDRA ŁAPKO

Akademia Morska w Szczecinie

**ŻEGLARSKIE USŁUGI SZKOLENIOWE
NA PRZYKŁADZIE OFERTY
WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO**

Wprowadzenie

W artykule przedstawiono ogólne zasady regulujące rynek szkoleń żeglarskich w Polsce, a następnie w sposób syntetyczny zaprezentowano sytuację na nim w województwie zachodniopomorskim. W opracowaniu przeanalizowano oferty wybranych organizatorów szkoleń żeglarskich działających na tym terenie oraz przedstawiono dające się zaobserwować w ostatnich latach trendy związane z tymi usługami. Celem artykułu jest przedstawienie wymogów formalnoprawnych dotyczących osób uprawiających żeglarstwo, a także tego, jak wygląda oferta podmiotów przeprowadzających szkolenia w tym zakresie.

Żeglarstwo jest formą turystyki aktywnej zwanej również turystyką kwalifikowaną lub specjalistyczną. Oznacza to, że posiada ono pewne cechy szczególne. W literaturze zalicza się do nich m.in.: konieczność fizycznego i psychicznego przygotowania kondycyjnego, umiejętność posługiwania się sprzętem turystycznym oraz posiadanie pewnego zasobu wiedzy ogólnej¹. Według T. Łobżewicza „turystyka kwalifikowana jest najwyższą formą specjalizacji turystycznej. Uprawianie jej wymaga specjalnego przygotowania psychofizycz-

¹ Na podstawie: W.W. Gaworecki, *Turystyka*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2007, s. 29.

nego, zahartowania na trudy, umiejętności zachowania się w środowisku naturalnym

i w obiektach turystycznych, a w niektórych przypadkach potwierdzonych przez właściwe organizacje umiejętności posługiwania się sprzętem turystycznym”².

W ostatnich latach można zaobserwować dynamiczny wzrost liczby ośrodków i firm oferujących szkolenia żeglarskie. Wynika to ze zmian w obowiązujących przepisach, które umożliwiły otwarcie rynku szkoleniowego dla podmiotów prywatnych. Organizacja kursu bywa sposobem na wykorzystanie posiadanej floty jachtów poza sezonem żeglarskim lub próbą poszerzenia grona chętnych do czarterowania jachtów przez zwiększenie liczby osób posiadających uprawnienia żeglarskie.

1. Ogólne zasady przeprowadzania szkoleń na stopnie żeglarskie

W Polsce posiadanie patentu żeglarskiego jest wymagane do prowadzenia jednostek o długości powyżej 7,5 m. Wynika to z obowiązujących przepisów Ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej. Według obowiązujących przepisów dotyczących żeglarstwa jachtowego (DzU z 2006 r. nr 105, poz. 712 z późn. zmian.) wyróżnia się cztery stopnie żeglarskie: żeglarz jachtowy, sternik jachtowy, sternik morski i kapitan jachtowy. Tylko dwa pierwsze wymagają odbycia kursu i zdania egzaminu, pozostałe zaś zdobywa się na podstawie udokumentowanego wypływania określonej liczby godzin na wskazanych akwenach i pełnienie podczas rejsu określonych funkcji.

Osoba posiadająca patent żeglarza jachtowego wydany na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów uprawniona jest do prowadzenia jachtów żaglowych bez lub z pomocniczym napędem mechanicznym po wodach śródlądowych oraz do prowadzenia jachtów żaglowych bez lub z pomocniczym napędem mechanicznym, o długości całkowitej kadłuba do 8,5 m po wodach morskich w strefie do 2 Mm od brzegu w porze dziennej. By uzyskać stopień żeglarza jachtowego, należy mieć ukończone 12 lat.

Osoba posiadająca patent sternika jachtowego ma większe uprawnienia. Może ona prowadzić jachty żaglowe bez lub z pomocniczym napędem mecha-

² T. Łobozewicz, *Turystyka kwalifikowana*, Wydawnictwo PTTK „Kraj”, Warszawa 1983, s. 8.

nicznym po wodach śródlądowych oraz prowadzić jachty żaglowe bez lub z pomocniczym napędem mechanicznym, o długości całkowitej do 12 m po wodach Morza Bałtyckiego i innych mórz zamkniętych oraz innych wodach morskich w strefie do 20 Mm od brzegu. W tym przypadku wymagane jest ukończenie 18 lat³.

W obu opisanych wyżej sytuacjach niezbędne jest ukończenie kursu na właściwy stopień żeglarski, a następnie zdanie egzaminu. Jest on przeprowadzany przez Polski Związek Żeglarski (zwany dalej PZZ) zgodnie z wymaganiami egzaminacyjnymi na dany stopień żeglarski. Taki system został zaaprobowany przez prezydium PZZ i zatwierdzony przez Ministra Sportu i Turystyki w dniu 17 czerwca 2008 roku. Opracowano go na podstawie art. 53a ust. 3 Ustawy z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej (DzU z 2001 r. nr 81, poz. 889 z późn. zmian.). System ten uwzględnia zapisy w sprawie szkolenia, egzaminowania i wydawania patentów zawarte w Rozporządzeniu Ministra Sportu z dnia 9 czerwca 2006 r. w sprawie uprawiania żeglarstwa (DzU z 2006 r. nr 105, poz. 712).

Kursy żeglarskie mogą być organizowane przez firmę lub ośrodek dysponujący właściwym sprzętem i kadrą. Zajęcia podzielone na część praktyczną i teoretyczną powinny być prowadzone przez instruktora żeglarstwa z licencją PZZ. Wymagania odnośnie do sprzętu różnią się w zależności od stopnia żeglarskiego. W przypadku kursu na stopień żeglarza jachtowego zaleca się, aby praktyczna część szkolenia odbywała się na etapie początkowym na jachtach otwartopokładowych typu sloop, a w etapie zaawansowanym na jachtach kabinowych typu sloop. W przypadku kursu na stopień sternika jachtowego szkolenie i egzaminowanie musi się odbywać na pełnopokładowym jachcie balastowym z osprzętem i wyposażeniem przystosowanym do żeglugi morskiej.

Każdy przeprowadzany kurs musi zostać zgłoszony do PZZ. Wymagane jest podanie danych dotyczących kadry szkoleniowej oraz jachtów biorących udział w szkoleniu. Po zakończeniu kursu organizator przeprowadza wśród uczestników egzamin wewnętrzny i występuje do PZZ o wyznaczenie terminu właściwego egzaminu przeprowadzanego przez Regionalny Zespół Egzaminacyjny. Egzamin jest płatny, a jego cenę ustala PZZ i wynosi ona obecnie 200 zł

³ Rozporządzenie Ministra Sportu z dnia 9 czerwca 2006 r. w sprawie uprawiania żeglarstwa. Jest to rozporządzenie ustawy o kulturze fizycznej (DzU z 1996 r. nr 25, poz. 113), która już nie obowiązuje, ale obowiązuja wydane na jej podstawie rozporządzenia.

za egzamin na stopień żeglarza i 300 zł za egzamin na stopień sternika jachtowego.

Warto zauważyć, że organizator kursu żeglarskiego nie musi posiadać żadnej licencji wydawanej przez PZŻ. Należy zaznaczyć, że możliwe jest otrzymanie tzw. Żeglarskiej Licencji Szkoleniowej PZŻ, która ma pełnić funkcję swoistego „certyfikatu jakości” jako dokument stwierdzający, że posiadająca ją organizacja zajmująca się szkoleniem żeglarskim spełnia wymagania PZŻ. Ubiegająca się o nią jednostka musi się wykazać odpowiednią liczbą zorganizowanych kursów oraz zostać pozytywnie zweryfikowana w trakcie wizytacji przedstawiciela Komisji Szkolenia PZŻ. Wymagane jest także wniesienie opłaty ustalonej przez PZŻ. Uzyskanie licencji uprawnia do posługiwania się jej tytułem i oznakami, uczestniczenia w naradach szkoleniowych PZŻ, otrzymywania wszystkich regulaminów i zarządzeń dotyczących prowadzonej działalności szkoleniowej oraz do znalezienia się w wykazie posiadaczy licencji na internetowej stronie PZŻ.

Żeglarska Licencja Szkoleniowa PZŻ nie cieszy się wśród organizatorów kursów żeglarskich powodzeniem. Obecnie posiadają ją jedynie dwa ośrodki szkoleniowe w Polsce i żaden z nich nie znajduje się w województwie zachodniopomorskim.

2. Usługi w zakresie szkoleń żeglarskich w województwie zachodniopomorskim

Na terenie województwa zachodniopomorskiego działalność związana z żeglarstwem zarządzana jest przez dwa związki żeglarskie (rys. 1), a mianowicie:

- Zachodniopomorski Okręgowy Związek Żeglarski (ZOZŻ) z siedzibą w Szczecinie, który swoim działaniem obejmuje powiaty: choszczeński, goleniowski, gryficki, gryfiński, kamiński, myśliborski, policki, pyrzycki, stargardzki, m. Szczecin, m. Świnoujście, wałecki;
- Koszaliński Okręgowy Związek Żeglarski (KOZŻ) z siedzibą w Koszalinie obejmujący swoim działaniem powiaty: białogardzki, drawski, kołobrzeski, koszaliński, m. Koszalin, sławieński i świdwiński.

Stosunkowo niewielkie wymagania dotyczące organizowania kursów na stopnie żeglarskie sprawiają, że zadania tego podejmuje się coraz więcej ośrodków i firm.

Rys. 1. Podział terytorialny województwa zachodniopomorskiego na obszary działania ZOZZ i KOZZ

Źródło: opracowanie własne na podstawie Gminy Województwa Zachodniopomorskiego w 1997 r.

Warto zauważyć, że województwa zachodniopomorskie i pomorskie są jedynymi w Polsce, które posiadają odpowiednie akweny do organizowania kursów na stopień sternika jachtowego. Według przepisów szkolenie praktyczne podczas tego kursu musi obejmować manewry pod żaglami i na silniku na wodach morskich. Wydawałoby się zatem, że województwo zachodniopomorskie znajduje się w czołówce, jeśli chodzi o liczbę wydanych patentów żeglarskich, przynajmniej na stopień sternika jachtowego. Jednak z danych uzyskanych od PZZ wynika, że tak nie jest (tab. 1).

Dane zaprezentowane w tabeli 1 odnoszą się do liczby patentów żeglarskich wydanych w poszczególnych okręgach w latach 2009–2011. Małą aktywność okręgów zachodniopomorskiego oraz koszalińskiego zobrazowano na rysunkach 2 i 3. Jeśli chodzi o liczbę wydawanych patentów na stopień żeglarsza, to okręg zachodniopomorski nie mieści się w pierwszej dziesiątce (na 38 uwzględnionych okręgów), a koszaliński nawet w pierwszej dwudziestce. Wyżej w rankingu znalazły się okręgi: beskidzki, lubelski czy wielkopolski. W czołówce należy wskazać okręgi: warmińsko-mazurski (6124 patenty), warszawsko-mazowiecki (3904 patenty), śląski (2682 patenty), pomorski, podlaski, suwalski, wrocławski, krakowski czy kujawsko-pomorski. Spośród 32 308 patentów na stopień żeglarsza wydanych w latach 2009–2011 we wszystkich okręgach w Polsce, 574 wydano w okręgu zachodniopomorskim i zaledwie 287 w koszalińskim.

W okręgu zachodniopomorskim więcej wydaje się patentów na stopień sternika. W latach 2009–2011 wydano ich 261, co stanowi około 5,24% patentów wydanych ogółem (patenty na stopień żeglarsza stanowiły tylko ok. 1,8%). Wyżej w rankingu znalazło się tylko pięć okręgów, tj. kaliski, podlaski, pomorski, kujawsko-pomorski i lubuski.

W okręgu koszalińskim w omawianych latach wydano tylko 34 patenty na stopień sternika jachtowego, co stanowi 0,68% patentów wydanych ogółem.

Zastanawiające jest wysokie miejsce okręgów kaliskiego (822 patenty) czy podlaskiego (811 patentów), które nie posiadają dostępu do wód morskich. Wynika to z faktu, że ośrodki z różnych województw organizują kursy na stopnie żeglarskie na akwenach należących do województw zachodniopomorskiego lub pomorskiego, a egzamin przeprowadzany jest przez Regionalny Zespół Egzaminacyjny pochodzący z okręgu żeglarskiego przypisanego danemu organizatorowi i przez tenże zostaje wydany patent.

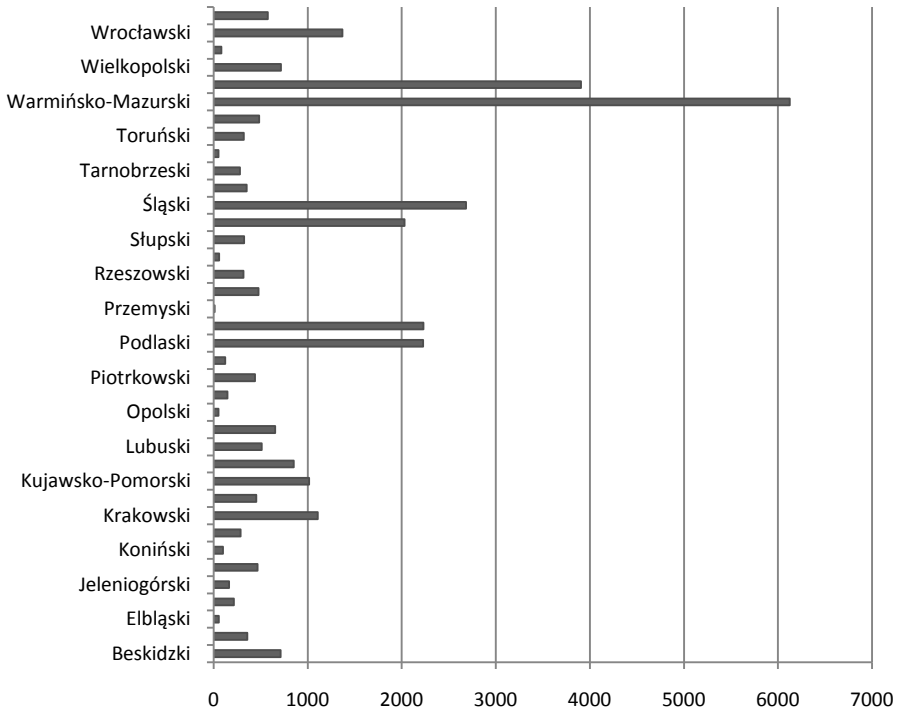
Tabela 1

Patenty żeglarskie na stopień żeglarza i sternika jachtowego
wydane w poszczególnych okręgach żeglarskich w latach 2009–2011

Okręg	ż. j. 2009	st. j. 2009	ż. j. 2010	st. j. 2010	ż. j. 2011	st. j. 2011
1	2	3	4	5	6	7
beskidzki	281	0	204	2	228	20
częstochoowski	152	11	110	10	97	10
elbląski	22	6	6	3	25	8
gorzowski	48	0	89	0	79	0
jeleniogórski	53	0	57	5	54	19
kaliski	193	262	140	293	132	267
koniński	32	0	29	0	37	0
koszaliński	108	11	92	23	87	0
krakowski	374	42	336	70	396	18
krośnieński	166	2	136	19	150	10
kujawsko-pomorski	259	116	338	116	419	218
lubelski	281	9	301	1	268	0
lubuski	181	72	142	118	187	78
łódzki	216	13	246	12	190	69
opolski	22	10	22	0	8	0
pilski	48	3	52	8	47	12
piotrkowski	125	62	180	75	134	52
płocki	59	0	25	14	38	0
podlaski	769	199	783	290	673	322
pomorski	706	279	763	153	762	228
przemyski	9	21	1	26	0	0
radomski	186	4	133	0	158	7
rzeszowski	131	0	92	0	94	0
sądecko-podhalański	12	0	23	0	24	0
słupski	115	8	101	24	107	17
suwalski	718	0	655	0	655	0
śląski	985	25	899	108	798	34
świętokrzyski	125	14	136	25	90	21
tarnobrzegi	70	43	130	52	78	28
tarnowski	15	0	15	0	22	16
toruński	104	20	86	24	130	14
wałbrzyski	61	27	212	29	212	50

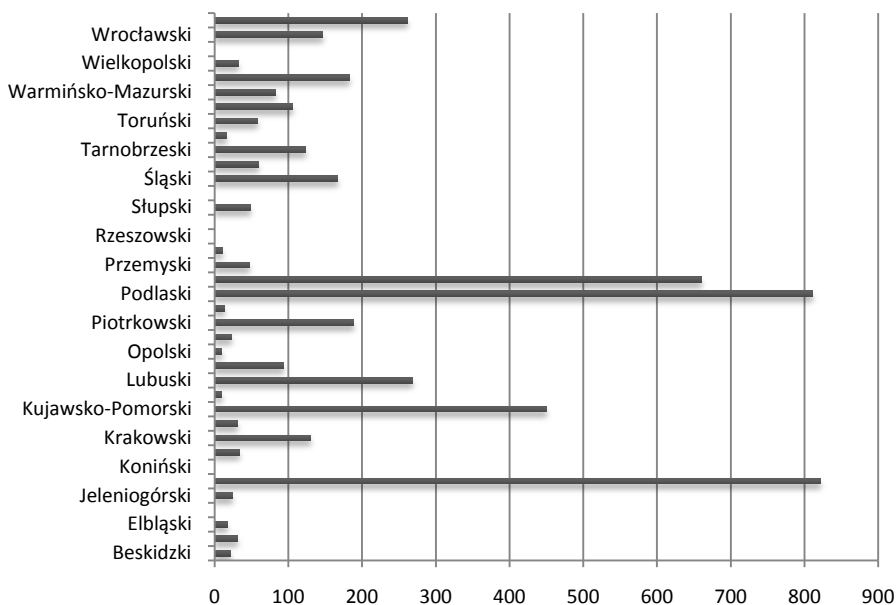
1	2	3	4	5	6	7
warmińsko-mazurski	2001	49	2153	16	1970	18
warszawsko-mazowiecki	1540	114	1281	58	1083	11
wielkopolski	211	23	254	4	249	6
włocławski	31	0	20	0	32	0
wrocławski	570	20	421	39	379	88
zachodniopomorski	198	39	143	141	233	81
Razem:	11 177	1504	10 806	1758	10 325	1722

Źródło: dane udostępnione przez Polski Związek Żeglarski.

Rys. 2. Patenty na stopień żeglarski wydane w Polsce w latach 2009–2011

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Polski Związek Żeglarski.

Rys. 3. Patenty na stopień sternika wydane w Polsce w latach 2009–2011

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Polski Związek Żeglarski.

Widać więc, że posiadanie korzystnych uwarunkowań geograficznych wcale nie przesądza o popularności żeglarstwa i co za tym idzie, liczbie wydawanych patentów.

W województwie zachodniopomorskim działa kilka ośrodków i firm świadczących usługi szkoleniowe w zakresie żeglarstwa. Według danych Zachodniopomorskiego Okręgowego Związku Żeglarskiego (ZOZZ) w roku 2011 działalność taką prowadziło osiem jednostek. Dane na temat liczby organizowanych przez nie kursów, a także dotyczące zdawalności egzaminów przedstawiono w tabeli 2.

Dla niektórych organizatorów, jak np. MOS Centrum Żeglarskie w Szczecinie, jest to jeden z podstawowych rodzajów działalności. Inni jednak to firmy czarterowe (np. Skagen), które świadcząc tego typu usługi, chcą wzbogacić

swoją ofertę, lub działalność ta jest dla nich sposobem na wykorzystanie posiadanej floty jachtów poza sezonem.

Należy zaznaczyć, że MOS Centrum Żeglarskie w Szczecinie wykazywało się dużą aktywnością w zakresie edukacji i obok Centralnego Ośrodka Żeglarskiego w Trzebieży było liderem w organizowaniu kursów na stopień żeglarza.

Warto zwrócić uwagę na dysproporcje występujące we wskaźniku zdawalności na stopień żeglarza i sternika jachtowego. W pierwszym przypadku średnia zdawalność wyniosła 89,34%, przy czym średnia została wyraźnie zniżona przez Kolegium Pływackie, gdzie zdawalność wyniosła 28,57%, podczas gdy w innych ośrodkach sięgała często 100%. W przypadku egzaminów na stopień sternika jachtowego zdawalność była nieco niższa i średnia wyniosła 72,8%.

Tabela 2

Ośrodki i firmy świadczące usługi szkoleniowe w zakresie żeglarstwa w 2011 roku

Lp.	Organizator	Liczba sesji	Przystąpiło	Zdało
Żeglarz jachtowy				
1.	MOS Centrum	4	42	40
2.	COŻ Trzebież	5	86	84
3.	JKMW Kotwica	2	19	19
4.	Skagen	5	31	30
5.	KŻ Knaga Nowogard	2	15	14
6.	Kolegium Pływackie	1	28	8
7.	AZS Szczecin	1	6	6
8.	KŻ Morzyczyn	1	17	17
Ogółem:		21	244	218
Sternik jachtowy				
1.	COŻ Trzebież	6	29	22
2.	MOS Centrum	5	48	28
3.	JK Kotwica	2	14	14
4.	KŻ Albatros	1	6	6
5.	Skagen	2	8	6
Ogółem:		16	105	76

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w Zachodniopomorskim Związku Żeglarskim.

Cena kursu ustalana jest przez organizatora indywidualnie. Na jej wysokość wpływ mają m.in.: liczba potencjalnych chętnych, czas trwania kursu,

ewentualne zakwaterowanie i wyżywienie, materiały dodatkowe (np. książki, płyty CD). Można stwierdzić, że oferta jest bardzo zróżnicowana. Ceny kształtują się od 500 do ponad 2500 zł (tab. 3). Prawidłowością jest, że opłata za egzamin i wydanie patentu na stopień żeglarski uiszczana jest osobno i nie jest doliczana bezpośrednio do ceny kursu. Warto zauważyć, że co roku pojawiają się oferty innych ośrodków szkoleniowych.

Tabela 3

Przykładowe ceny kursów żeglarskich

Nazwa szkoły	Miejsce kursu	Kurs na żeglarza jachtowego	Kurs na sternika jachtowego
Centrum Żeglarskie w Szczecinie	Szczecin	800 zł	900 zł ⁴
Szkoła Żeglarska Skagen	Kamień Pomorski	650–850 zł	750–1000 zł ⁵
Centralny Ośrodek Żeglarski w Trzebieży	Trzebież Szczecin	1000–1150 zł (kurs stacjonarny) 1000 zł (kurs dochodzący)	1200–1400 zł (kurs stacjonarny) 1000–1200 zł (kurs dochodzący)
Jacht Klub AZS Szczecin	Szczecin	1000 zł	1300 zł
Duch Morza	Świnoujście	–	2199 zł (kurs stacjonarny z noclegiem w pensjonacie) ⁶
Czaplineckie Bractwo Żeglarskie	Czaplinek	600 zł ⁷	–
Klub Morski Tramp	Mielno	500 zł ⁸	–

Źródło: opracowanie własne.

Organizatorzy konkurują między sobą nie tylko odnośnie do cen kursów, ale również jeśli chodzi o czasowe dopasowanie kursów do oczekiwań odbiorców. Obok tradycyjnych kilkutygodniowych kursów żeglarskich pojawiają się oferty intensywnych kursów weekendowych, kursów odbywanych podczas

⁴ www.centrumzeglarskie.pl.

⁵ www.skagen.pl.

⁶ www.duchmorza.pl/.

⁷ www.bractwo-czaplinek.pl/.

⁸ www.tramp.org.pl/.

rejsów szkoleniowych lub też obozów żeglarskich, podczas których istnieje możliwość zdobycia stopnia żeglarskiego (taka oferta skierowana jest przede wszystkim do młodzieży).

Mimo działań podejmowanych przez poszczególnych organizatorów, w województwie zachodniopomorskim nie widać znaczącego wzrostu liczby wydawanych patentów. W ciągu ostatnich trzech lat jest ona względnie stała. Wygląda na to, że popyt na tego typu usługi jest ustabilizowany. Sytuacja taka nie może być spowodowana zbyt małą podażą usług, ponieważ oferta rynkowa jest bogata. Przyczyną może być to, że według obowiązujących przepisów część jednostek (jachty do 7,5 m długości) mogą prowadzić osoby nieposiadające uprawnień.

Porównując działalność poszczególnych organizatorów kursów, zaobserwowano następujące prawidłowości:

- łączenie kursów z wypoczynkiem i rekreacją, np. obozy, rejsy stażowe, wyjazdy pobytowe;
- elastyczny czas trwania kursów uzależniony od ich intensywności. W ofercie organizatorów pojawiają się kursy trwające od jednego weekendu do kilku tygodni;
- kursy nie są organizowane jedynie przez ośrodki i kluby żeglarskie, ale także przez firmy prywatne posiadające odpowiedni sprzęt (np. firmy czarterujące) lub biura podróży (w przypadku gdy kurs łączony jest z rejsem);
- podstawowym narzędziem komunikacji z potencjalnymi kursantami dla większości organizatorów jest Internet. Wszyscy organizatorzy kursów posiadają strony internetowe, na których znajdują się ogłoszenia dotyczące organizowanych kursów, a na wielu z nich zamieszczone są formularze, które pozwalają na zapisanie się na kurs online.

Podsumowanie

Choć województwo zachodniopomorskie posiada ogromny potencjał, jeśli chodzi o możliwość organizacji kursów na stopnie żeglarskie (uwarunkowania przyrodnicze, bogata oferta szkoleniowa), to należy stwierdzić, że pozostaje on w dużym stopniu niewykorzystany. W liczbie wydanych patentów na czoło wysuwają się województwa nieposiadające akwenów atrakcyjnych żeglarsko.

Organizacja kursów jest usługą oferowaną coraz powszechniej. Wynika to m.in. z tego, że wymagania formalnoprawne, które muszą być spełnione przez organizatora, są stosunkowo niewielkie.

Odległa pozycja województwa zachodniopomorskiego, jeśli idzie o liczbę wydawanych patentów, nie wynika więc z braku kursów, a raczej z braku popytu na nie. Trudno jest jednoznacznie wskazać na przyczynę takiego stanu. Ludność zamieszkująca tereny z wybitnie korzystnymi uwarunkowaniami do uprawiania żeglarstwa powinna wykazywać dużą aktywność w tym zakresie, natomiast dane statystyczne wskazują, że taka zależność nie występuje. Być może jedną z przyczyn jest brak wystarczających działań marketingowych, które mogłyby wpłynąć na zwiększenie zainteresowania organizowanymi kursami. Dla organizatorów podstawowym narzędziem komunikacji są własne strony internetowe, na których zamieszczają informacje o oferowanych usługach. Wadą takiego rozwiązania jest jednak to, że informacja taka dotrze tylko do osoby, która jej szuka. Inicjatywa musi więc wyjść poniekąd ze strony potencjalnego kursanta. Gdyby reklama była powszechniejsza, być może zainteresowałaby większą liczbę osób, nawet takich, które nie miały dokładnie skonkretyzowanej potrzeby lub nie wiedziały, jak i gdzie odnaleźć informacje dotyczące kursów.

Niewątpliwie dla klientów korzystne jest to, że firmy organizujące szkolenia żeglarskie, chcąc zaistnieć i utrzymać się na rynku, muszą za sobą konkurować.

Klubom żeglarskim posiadającym dotychczas monopol na prowadzenie kursów przybył konkurent w postaci firm czarterujących sprzęt żeglarski. Firmy te doskonale zdają sobie sprawę, że im więcej wyszkolonych żeglarzy, tym większy popyt na korzystanie z usług czarterowych.

THE MARKET OF SAIL COURSES IN POLAND ON THE EXAMPLE OF WEST POMERANIAN DISTRICT

Summary

In the previous years a dynamical growth in number of companies and centers offering sailing courses in Poland can be observed. This is the result of changes in regulations which made organizing sail training easier and more available to private companies.

Nowadays a sailing course can be e.g. a way of efficient management of owned fleet or enlarging a number of clients able to charter yachts.

The article presents what the current regulations in that field are, and how the situation in the West Pomeranian District looks like. The article gives also the examples of some particular offers of courses operators. The current trends in sailing courses market have been also considered in the article.

Translated by Aleksandra Łapko